

CONSTANȚA

APARE DUMINICA

Anul IV. No. 176

Constanța, Duminică 1 Septembrie 1896

20 bani număr

Pentru inspecția d-lui L. Ionescu

De Marți 27 curent se află în Constanța d-l inspector administrativ Luca Ionescu, unde a venit spre a face o anchetă generală asupra administrației și stării lucrurilor în județul Constanța.

D-sa a început cu Primăria locală, unde lucrează de Miercuri și până azi Sâmbăta, când scriem aceste rânduri, studiind diferite dosare, între cari al iluminatului, al aducerii apei, al vânzărilor de terenuri, al afacerii Lalu și altele.

Directorul acestei foi, într-o convorbire ce i s'a acordat, a întreținut pe d-l inspector asupra mai multor cestiuni mai proaspete de interes local, lăsându-i numerile de jurnal în care aceste cestiuni au fost tratate.

Terminând aci, d-l Luca Ionescu pleacă pentru câte-va zile în județ.

Dacă d-l inspector ar apuca în spre satele pe unde recolta e buinică, ar vedea cu ochii d-sale cât sunt de mari nenorocirile ce a provocat oprirea punerii în armanele vechi. Jumătate din produsele agricole fiind deja alterate, în clăile și capițele de pe câmp, ele pot fi înegrite dacă ploile începute de 4 zile vor continua.

D-l Luca Ionescu, fost procuror la tribunalul local în timpul d-lui Oprean, cunoscând bine județul dintr-o altă inspecție ce a mai făcut în Dobrogea, își poate da acum perfectă seamă de halul în care a ajuns progresul de romanizare a provinciei.

La inima și la sufletul tuturor administrațiilor publice mai nu e nici un român. Peste tot numai

streini și ei sunt puși acolo de guvern sau oamenii guvernului central.

În corpurile electivă asemenea, la consiliul județian sunt câțiva români — mâine-poimâne vor dispărea și aceștia — pe cari nu-i asculta nimeni de nimic. Camera de comerț e majorisată de armeni. În consiliul și administrația comunei din capitala județului un singur român, și acela dat afară; iar în celelalte comune, urbane și rurale, mai nici un român.

Iată icoana adevărată a situației după 18 ani de administrație românească a provinciei; iată cine sunt chemați să lucreze la centrupirea Dobrogei cu Patria-Mumă!

Românul nu e suferit, fiind privit ca asupritor; administrația nu-l voeste, fiindcă discută: românul să muncească pământul, iar lipiturile orientului întreg, cărora pământul țării românești se preface în aur de îndată ce-l atinge, — bucherii, taritorii, bastardii și corciturile tuturor naționalităților, să se tolănească pe fotoliurile de onoare cumparate și întreținute din sudoarea poporului român!

De 5 ani stăruim a se da drept de vot Românilor. Guvernul nu aude, nu vede.

După legile românești, dobrogea, un cens de 30 lei prețuște mai mult în ochii miniștrilor acestei țări de cât un titlu academic; un analfabet are mai mult drept de control asupra afacerilor publice de cât un Președinte de tribunal; un mămaligar sau măslinar are cuvântul său asupra așezării impozitelor pe consumație, pe când un „prinț“ al bucatăriei trebuie să înghită și să plătească fără a cârți.

Representanții direcți ai guvernului d'acel, toți ca unul de o vreme încoace: niște scapatați de orice simțiment nobil, tac, fiindcă se complac în anturagiul imbecililor.

Ei sunt mulțumiți a-și lua lefurile grase, și, împreună cu anturagiștii lor, nu fac nimic, sau fac rău.

Sa luam d. ex. pe unul, a tout Seigneur, tout honneur, pe primarul capitalei județului.

Spue-ne d-l M. Koiciu, căci așa iscalește, ce-a făcut din propria sa inteligență, de 4 ani de când e primar al orașului Constanța? Nimic, dar absolut nimic! Vom dovedi în viitor. Tot ce se vede în Constanța e croit de altii. Rău, da, a făcut. A împiedicat niște lucrări bune: ca cartierul românesc și parcurile de agrement și protecțiunea orașului dinspre Nord-Est, devastându-le și dându-le pradă pașunării vitelor arendașului moșiei comunei.

Aceștia sunt oamenii Dobrogei.

Isprăvile prefectului Quintescu

și
TRIERATUL

Suțem la 1 Septembrie, 40 zile de la Sf. Ilie, de când de regulă începe trieratul în Dobrogea.

În județul vecin, Tulcea, strânsul și trieratul bucatelor e terminat afară de 2—3 comune, pe când în județul nostru nu s'a strins de pe câmp, în plasa Hârșova și partea de miază și a Dobrogei, nici o treime din recoltă. Causa nu e vre-o abundență neobiceiuită, ci dispoziția prefectorială de a nu permite trierul în armanele vechi, ceea ce a împiedecat punerea în armane timp de 22 zile și pe alocurea și mai bine.

De la început, noi, în mod destul de amical și stăruitor, și după noi mai mulți domni proprietari mari, între cari

și d. general Candiano, d-nii colonelii Sergiu și Grădișteanu, d-nii Bucur Lupă, Gheorghe Sasu, Moțoiu și alți mulți primari din comunele rurale și o sumă de delegații și obști sătești, am prevenit pe d. prefect de imposibilitatea aducerii la îndeplinire a dispoziției luate, dar totul a fost în zădar: prefectul executa *manu militari* această dispoziție nenorocită.

Mal bine de 80 locuitorii fruntași români din satul Pantelimon, vechinul Ciatal-Orman, 90 kilometri depărtare în plasa Hârsova; peste 100 fruntași, tot români ialomițeni din satul Decuzolu, plasa Medjidie; obștea întregă a comunei Tuzla, compusă din Turci, Tatarii și Bulgarii, plasa Mangalia, împreună cu delegații mai tuturor comunelor din 4 plăși, trimiși de sub-prefect, n'au putut muia inima ispravnicului nostru, spre a-l lăsa să-și triere bucatele amenințate pe câmp.

Au fost delegați la București din 37 sate, dar nimic n'au ajutat ordinele de deslegare aduse, — avem copia rezoluției ministeriale No. 4869 pusă pe petiția Caramuratenilor — până ce n'a intervenit ministerul financelor, amenințat a nu-și putea încasa dările, când s'a dat sub-prefecților telegramă, prin care dice *să-și lase pe locuitorii să armănească în armatele vechi și apoi să-și dea în judecată*; iar pentru darea în judecată, a județului întreg, s'a dat ordin tipografului Nicolaescu a tipări următorul proces-verbal, din care avem un exemplar la redacția noastră:

PROCES-VERBAL

Astăzi anul 189 . luna . . . ziua . . .
Noi primarul comunei
plasa județul Constanța.

Inspectând comuna, am constatat prin vederea noastră și a martorilor mai jos semnați, că d. locuitor în această comună, a contravenit dispozițiilor art. 36 din regulamentul județian aplicat în anul 1889 și aprobat cu ordinul D-lui ministru de interne No 23025/89, prin faptul că a făcut armanul la raza comunei, în loc de-al face la distanță de 200 metri afară din comună.

Numital fiind întrebat pentru ce a făcut armanul aci și nu la locul ce i s'a dat și măsurat de noi în puterea expusului regulament, a declarat:

Nu pot face armanul afară din sat, de oare-ce în . . . anul l-am avut aci unde îl vedeți acum

Drept care am dresat prezentul Proces-Verbal care se va înainta locul în drept:

Primar,

Martori asistenți:

Notar,

Vom avea dar atâtea amenzi de câte 5 lei, cel puțin, cât plugarii sunt în județ și în plus diferența de preț la oarzele îngălbenite de ploile din urmă, și eventual pătredită jumătate recolta anului acestuia, dacă ploile vor continua în timpul equinoctiului ce a început.

Iată una din isprăviile actualului prefect care se află numai de 3 luni în județul nostru. Controleze spusele noastre d. inspector administrativ, care este în Constanța, și judece d. ministru de interne isprăviile prefectului său.

În numele viitor vom vorbi de o altă ispravă a prefectului, de dispoziția ce a luat pentru regularea sateilor și alinierea stradelor, când se va vedea că o nenorocire și mai mare așteaptă pe locuitorii acestui județ, pe care încă sperăm să nu o poată aduce la îndeplinire.

APELE DE MARE

DE LA
Constanța

(Urmare)

Apa de mare este de un gust amar și sărat datorită sărurilor ce conține în desoluțiune: de culoare transparentă către coaste, ea variază după profunditatea mării, reflectul boltei cerești și latitudine; ast-fel avem culoarea clară, gri, verde galben verde, albastru și albastră închis.

Densitatea obicinuit este de 1,072 dar ea variază din cauza că prezența aceluiași săruri nu este tot-d'a-una în aceeași proporțiune.

În lunele secetoase și când căldura este prea mare și evaporațiunea este mai mare; prin urmare apa atunci va fi mai concentrată.

În aceeași mare chiar, concentrațiunea apei încă variază din cauza versării fluviilor mari cu apă dulce, așa de exemplu: în Marea Neagră la Sulina, Sf. Gheorghe și Chilia, unde se varsă Dunărea, apa mării este cu mult mai slabă ca la Constanța, și aceasta de aci mai slabă ca cea din Bosfor ori Marea de Marmara, de și aceste din urmă nu sunt de cât continuația celei d'înteu. Oré în „Nouveau dictionn de Médecine et de chirurgie pratique“ spune că: „apa din Marea Neagră echivalează cu jumătatea concentrațiunii celei din Ocean“.

În basinurile mării închise și unde nu se varsă de cât prea puțină apă dulce, cum de exemplu este Marea Moartă, acolo apele sunt foarte concentrate, conținând până la 150 gr. săruri, din care numai clorurul de sodiu este 135 gr; deci apele de mare nu sunt alt ceva de cât niște ape minerale cloruro-sodice.

Dupe doctorul Colin, fost primul medic al celei ferate Constanța-Cernavoda, apa Mării Negre luată din Constanța și analizată în Anglita ar conține la 1000 grame

16,040 clorur de sodiu

2,140 „ „ magnesiū

0,060 „ „ potasiū
1,512 sulfat de soda
2,016 „ „ magnesiū și slabe
cuantități de sulfat de calce, bromure și iodare de magnesiū și sodiu.

Aceiași apă după d. profesor d'istrat ar conține la 1000 de grame 17,605 residuu fix în care intră săruri de soda

10,060 clorur de sodiu

9,574 clor

1—42 sulfat de soda apoi urme de iod, brom și materii organice.

Afără de compozițiunea ei chimică, apa de mare, dacă observă cine-va cu atențiune, pare a fi puțin unsoasă, care nu este alt-ceva de cât mucusul mării, care provine din secrețiunile scoicilor, melcilor, peștilor și chiar din plantele marine. Mucusul acesta nu are nici o acțiune terapeutică, ba încă putem zice că până la un oare-care punct ar impiedica absorbțiunea cutanată a sărurilor apei.

Principii minerale al apelor de mare fiind reprezentați mai mult prin clorure, efectele fiziologice și terapeutice vor varia după cum s'a administrat în dosă mare sau în dosă mică.

În contact cu mucosa bucală, după câte-va secunde, apa de mare determină o ipersecrețiune a glandelor salivare.

Ingerată în dosă mare, 2—3 pahare pentru un adult, are o acțiune laxativă; acțiunea ce rezultă din proprietățile unite al sărurilor apei de mare, clorurul de sodiu și magnesiū cu clorurul de potasiū și sulfatul de magnesiū.

(Va urma)

Vânătoarea în vii

Primim plângeri din partea proprietarilor de vii contra vânătorilor cari împreună cu câinii lor, distrug viile. Sunt trei păzitori, dar nu pot face nimic, căci vânătorii sunt persoane de distincțiune, atât civili cât și militari.

Există o lege asupra vânătorilor care prin art. 2 prescrie că „nimeni nu are dreptul a vâna pe proprietatea altuia fără consimțământul înacris al acestuia“ iar art. 14 edictează pedepse pentru contravenienți.

Este cu totul anormal și detestabil faptul de a nu se respecta dreptul de proprietate al altuia și de a se călca dispozițiunile unei legi special făcută pentru aceasta.

Dacă legiuitorul în considerațiunea respectului ce se datorează dreptului de

proprietate a prohibit vânătorul pe proprietatea altuia fără consimțământul acestuia, lucrul devine cu osebire mai important când e vorba de o vie, unde, pe lângă principiul inviolabilității dreptului de proprietate, se calcă și se desprețuiește munca omului distrugându-se uneori singura avere a proprietarului viei, căci știut este că vânătorul preocupat de-a urmări vânătorul său, nu poate respecta numai cărările ci merge d'adreptul călcând cu câinele său vița și strugurii: nu mai vorbim de pericolele ce pot naște din împușcare, viile fiind pline de oameni.

Este timpul credem ca să înțeleagă ori-cine că este bine să se respecte proprietatea și averea altuia și mai ales să se respecte o lege în vigoare.

Nu mai puțin datoare este și comuna de a îngriji ca să se respecte și să se aplice legea, punând placarde în diferite locuri și comisionând pe gardianii viilor cu putere de a constata contravențiunile după cum cere art. 19 din legea asupra vânătorului, ca astfel dispozițiunile acestei legi atât de salutare să devină o realitate.

INFORMAȚIUNI

Obicinuința din fire n'are lecuire. D. Koiciu, primarul orașului nostru, obicinuit a se împodobi cu brilante moștenite, crede ca și în ce privește afacerile publice îi șade tot așa de bine. În mai multe rânduri și mai zilele trecute ducea câți-va tineri domni, să le arate localul Primăriei. Ne facem o datorie a spune acelor domni ca nici planul construcției nici banii cu cari s'a făcut nu sunt din primariatul d-lui Koiciu. Cât pentru execuțiune, d. Koiciu ar face bine să ducă pe acești tineri la spitalul comunal și școala română mixtă, a căror privighere la construcție i-a fost încredințată personal, iar nu la Primărie, pe care de și a clădit-o același antreprenor, supravegherea lucrărilor se datorește altor consilieri iar nu d-sale, nici oamenilor săi din consiliu.

Eri, ziua Sf. Alexandru și botezul unui copil al d-lui Dr. Anastasescu, medicul comunal, d. Koiciu nu și-a făcut vizitele cu trăsura Primăriei. Birjarul care, pentru întâiași dată de 2 ani, a luat bani de la d. Koiciu, ar trebui

să i țintuiască pe capra ca să nu mai circule cât o fi lumea.

Am vrea să știm cine a preparat și servit ospațul de la cimetria de eri? Simpla curiositate.

Mai zilele trecute o ceartă destul de violentă a avut loc la Casieria județului între d. casier Dimitrescu și sub-inspectorul financiar Cumpănașescu, care—păcat de nume — nu și cumpănesce de loc vorbele cu amplexat inferiori ai Casieriei. O dimisie a tuturor perceptorilor a fost evitată numai prin intervenția d-lui Tache Protopopescu, secretarul general al ministerului de finance, care se afla în Constanța și s'a dus imediat la Casierie.

Plantațiile din dosul Diviziei așa de bine prinse, au fost parsite cu desăvârșire. Nu e păcat de cheltuiala făcută?

Ziarele din București *Constituționalul*, *Tempul* și *Epoca* blamează în termenii cel mai energici înlocuirea turcească a d-lui Grigorescu de la oficiul stărei civile. *Epoca* a făcut în chestia iluminatului un întreg articol de reportaj, protestând contra sistemului de iluminat cu „țiteiu“, după cum l'a adoptat consiliul comunal cu un an înainte de expirarea vechiului contract de iluminat.

Mulțumind confrăților le făgăduim în curând amănuntele necesare pentru care s'a făcut această înlocuire necinstită.

În ziua de 31 Iulie au fost trimiși sub escorta la Mangalia, la d-l sub-prefect respectiv, vre-o 30 de grădinari de la toate grădinele de zarzavaturi de la Ciarmalar și Carlikioi, comuna Musurat, piașa Mangalia, împreună cu pașaportele lor, ce le aveau din primă-vară depuse la primărie, și cu câte un rechizitor format de notarul comunei pentru fie-care individual. Pretextul ar fi ca n'au librete de servitori.

Toata lumea știe, afară de d-l sub-prefect de Mangalia, cumnatul prefectului, că grădinarii de zarzavaturi, bulgari, sunt toți tovarășii, cum sunt și economii de vite la stâna. Dar chiar așa fiind, să fie alt-ceva la mijloc, ceea

ce noi nu putem ști, de ce d-l sub-prefect n'a venit singur în localitate? Ce s'a făcut grădinele fara apa, zilele câte acești oameni vor fi fost reținuți la Mangalia? Denunțăm cazul, în adevăr faptuit d-lui inspector administrativ, rugându-l să înfrâneze apucăturile suspecte ale sub-prefectului de Mangalia.

Ați la orele 10 a. m se intrunesc noii membrii ai Camerii de Comerț spre a compune biroul Camerei. Președinte se va alege d-l Ghebrail Frenkian iar vice-președinte nepotul său d. Grigore M. Grigoriu, librarul-tipograf.

În legătură cu constituirea biroului, care va destitui pe actualul secretar al Camerei de comerț, d. Niculescu, reapare tot astăzi, după 40 de zile și 40 de nopți de odihnă, confratele *Columna Ovidiū*, al cărei redactor mai fusese secretar al Camerei de comerț, d-l avocat al Primăriei Malcoel-Petrescu, fost profesor de religie și limba bulgara la școala Normală.

Probabil la viitoarea serie a *Columnei*, va colabora trinitatea întreagă, împreună cu „Mărescu“ fostul colaborator al „Gazetei Dobrogei de la 1888, câte-și trei români neuoși.

VARIETATE

Nătângul

Este cine a întâlnit vre-odată un încăpăținat cerbicos, pe care nu-l poți scoate dintr'ale lui ori câte mijloace de persuasiune a-și întrebuința spre a-și scoate din cap o idee încrămățată în crieri. Asemenea om se numește în limba românească un nătâng.

Nătângul se aseamănă cu acel dhibitor, pe care, când i-a venit lui melicul, nu-l poți urni din loc, nici trăgându-l de urechi, nici cărându-i la bețe pe spinare, și care, când îl împingi de la spate, se prăpădește în picioare ori se pune jos și șede.

AVIS

Vinert în trenul ce merge la viț, s'a uitat un coșuleț în care se găsea o cutiuța alba rotundă cu cercel de diamant (și alte obiecte mici).

Cine-l va aduce la magazinul domnului Dabo, piața Independenței Constanța; sau la Dr. Ionescu-Budău, str. Antim 8 în București; va primi o bună recompensă.

Restaurantul Capato bine cunoscut publicului local și atât de apreciat de toți vizitatorii băilor de mare, s'a mutat în localul și grădina după strada Ovidiu, în apropiere de piața centrală Independenței. Grădina are acces direct la halta Thetis, iar pavilionul dominază înțregă priveliște a semiceroului portului.

PATRIA

Societatea Română de asigurare în București
Asigurări asupra vieții și în contra accidentelor.
Representant pentru Dobrogea Octavian Șeitan — Constanța strada Școlii.

DE VINȚARE

Una prăvălie cu trei odăi și una casă cu 4 odăi construită cu piatră sub același acoperământ cu olane, 3 grajduri, una brutăria, construită din nou tot din piatră, cu două puțuri, din care unul în laț și altul în dos, putând adăpa până la 1 sau 5000 oi pe zi. Toate aceste clădiri pe o întindere de peste trei mii metri pătrați, împreună cu un loc de pășerie la stradă de peste 4000 m. p. ambele situate în mijlocul satului Copadin la încreșurarea mai multor drumuri.

Doritorii se vor adresa la sublocuința proprietarului com. Copadin p.asa Constanța.

Cu semn
Teodor Nicolaș

„UNIREA“

Societate generală de Asigurare Mutuală DIN BUCUREȘTI

Autorizată prin înaltul Decret Românesc sub No. 1526 după deciziunea consiliului de miniștri de la 27 Iunie 1877. *Monitorul oficial No. 160 din 11/25 Iulie*

Acetă societate de proprietate asigură contra incendiului, imobile, fie construite de zid, palantă sau gard, fie acoperite cu tînchea, olane, șindriță, trestie etc. Plata asigurării e cu mult mai scăzută aproape pe jumătate de cât celelalte societăți cari fac o speculă din premiile asigurărilor.

Deosebit de aceste clădiri societatea mai asigură contra incendiului, Mobile, Mărfuri, Produse, Pao și Nutrețuri în Șire, Stogur, câmi pe câmp liber și în magazii

Societatea „Unirea“ mai face asigurări asupra „Vieții“ în toate combinațiile utilizate și anume:

- Asociațiuni mutuale de supra-veuire
- Asociațiuni mutuale cu produs minimal garantat, și cu participare de 85 la sută.
- Contra-asigurări cu 8 la sută dobândă și fără dobândă.
- Capitaluri fixe în cas de deces cu beneficiul etății.
- Asigurări temporale și
- Rente viagere în diferite combinațiuni.

Asemenea mai asigură contra riscurilor de „Grindină“, precum și contra riscurilor de transport pe fluviu, mări și corpuri din vase, toate aceste asigurări „Unirea“ le face cu precizii reduse.

Informațiuni și prospecte se dau în București la Direcțiunea generală strada Dămnei No. 2, iar în districte la agențiile respective din orașe.

Direcțiunea generală

Societății de asigurare „Unirea“ mai mutuală

Publicitatea Ziarului „Constanța“ în Constanța

<p>Abonamentele: In țară pe un an 10 lei » pe 6 luni 6 » Pentru străinătate se adăugă porto Se plătesc înainte Un număr . . . 20 bani Un număr vechi . . . 50 »</p>	<p>APARE ODATA PE SEPTAMANA Redacția și administrația Strada Gărei No. 1</p>	<p>Anunțurile: Pe pag. a IV rândul 50 b. Pe pag. a I, V rândul 11 lei Inserții și reclame: Pe pagina III rândul 2 lei Scrisorile nefăcute se refuză Manuscr. nu se întorc</p>
---	--	--

Plăți se pot face la librăria d-lui Dimitrie Nicolaescu către administratorul jurnalului d. Ilie Banciu, contra unei plăți liberată din registrul cu matcă, pe care va fi apăsată sigla cu tuș al redacției și subscrierea directorului jurnalului.

Ocaziune Bară

De vîndare

Una tipografie și legatorie de carti bine montate, avînd 2 mașini pentru tiparit și una mașina mare cel mai modern sistem pentru taiat.

TIPOGRAFIA

este îndestrată cu tot materialul necesar și în stare a executa lucrări în limbile română franceză și greacă, posedând litere de toate caracterele și din cele mai moderne, iar

Legătoria de Cărți

are aparatele și ustensilele în perfectă buna stare.

Ateherul este instalat în centrul orașului CONSTANȚA la cea mai buna poziție și deja are lucrări angajate care dau materie de lucru pentru mai mult timp.

Condițiunile de plată sunt foarte favorabile; se pot efectua și în rate lunare, trimestriale sau semestriale, dar vor fi garantate.

Doritorii să se adreseze proprietarul lor d-lui DIMITRIE NICOLAESCU în Constanța.

În vederea viitorului ce are orașul Constanța ca singur punct de export și ca stațiune balniara, cum și a marilor lucrări întreprinse, de stat și societăți particulare, este în adevăr o ocaziune rară, pentru cei ce ar voi să ia aceta afacere, care ofera cele mai mari și sigure șanse de câștig.

Ocaziune Bară